

De wens om vaartochten te gaan organiseren met een replica van de zogenoemde Buurser pot, een kleine platbodem, zette een heel proces in gang

Waterschap Rijn en IJssel en de provincie Overijssel hadden afspraken over het herstel van de Buurserbeek en over wateropvang, natuurvriendelijke oevers en vispassages. Na gesprekken met andere partijen, zoals het landgoed Lankheet, bleek het mogelijk nog meer doelen in het gebied te realiseren. En dat tegen nagenoeg dezelfde kosten.

Diverse stuwen bij de Oosterdorper watermolen zorgen ervoor dat vissen niet vanaf de IJssel de Buurserbeek op kunnen zwemmen op weg naar geschikte paaigronden om zich voort te planten. De oplossing hiervoor was aanvankelijk de bouw van een technische passage. Toen meldde landgoed Lankheet zich. De beheerders van dat landgoed wilden weten of het mogelijk was de vaarverbinding over de Oude Omloop te herstellen. Zij wilden graag vaartochten gaan organiseren met een replica van de zogenoemde *Buurser pot*, een kleine platbodem, op de zeventiende-eeuwse scheepsroute van de Buurserbeek om de Oosterdorper watermolen. Dat was het moment waarop het waterschap besloot met alle betrokken partijen om tafel te gaan zitten.

DUURZAME VARIANT

Samen met de provincie, de gemeente Haaksbergen en het landgoed Lankheet besloot het waterschap alle wensen voor het gebied op een rijtje te zetten. Daarnaast kozen de partijen ervoor te werken met een schema voor duurzame gebiedsontwikkeling, dat de drie p's (*planet, people and profit*) als uitgangspunt heeft. Door samen de mogelijkheden in het gebied uit te werken, kwamen slimme, duurzame oplossingen op tafel.

Zo bleek het inderdaad mogelijk de oude vaarroute te herstellen door te kiezen voor een *bypass* vispassage in plaats van een trappassage, waar het waterschap aanvankelijk op had ingezet.

Bovendien bleek het mogelijk 65.000 kubieke meter extra waterbergingscapaciteit te creëren op het landgoed en beschikbaar puin afkomstig van opgeschoonde beekoevers te gebruiken voor de aanleg van de cascades.

PROCESMATIG

Aanvankelijk was het passeerbaar maken van de Buurserbeek voor vissen een leidend uitgangspunt van het project. Bij zo'n projectmatige aanpak zoekt een waterschap binnen de projectkaders naar oplossingen die in tijd, geld en kwaliteit worden uitgedrukt.

Toen tijdens de technische uitwerking van de vispassage echter bleek dat andere partijen ook wensen hadden voor het gebied, koos het waterschap ervoor over te stappen van een projectmatige op een procesmatige aanpak. Daarbij ligt de focus op de hele omgeving en kijken de betrokken partijen samen naar mogelijkheden en kansen. Daardoor komen niet alleen nieuwe oplossingen op tafel, maar ook combinaties van oplossingen. Bij deze werkwijze ligt de nadruk op wat er mogelijk is, voordat men het over het geld heeft. Dat is de beste manier om creatieve, slimme oplossingen te vinden en daarbij ook de indirecte baten in beeld te brengen. Daarna gaan de partijen pas kijken wie baat heeft bij welke maatregel, wie kan zorgen voor (co-)financiering en welk verdienmodel daar dan bij past.

Bij het project Lankheet kon het waterschap de meeste ideeën direct uitvoeren, omdat de kosten van de duurzame variant nauwelijks hoger bleken dan van de oorspronkelijk geplande trappassage. Een subsidie van de provincie Overijssel dekte de meerkosten voor de recreatieve voorzieningen. Het nieuwe plan geeft het gebied een toeristische impuls, dankzij de educatieve vaartochten met de Buurserpot en het herstel van het cultuurhistorische landschap door het uitgraven van de oude loop en het herbouwen van de zeventiende-eeuwse sluisjes.

LESSEN

De opgaven van waterschappen lenen zich meestal voor een projectmatige aanpak; dus functioneel en praktisch een project realiseren, zoals bijvoorbeeld een vispassage. Het traject bij Lankheet laat echter zien dat het goed is om eerst met een *helicopterview* naar het gebied te kijken door een integrale gebiedsanalyse te maken. Dan is snel in te

schatten of het zinvol is een sessie te organiseren met alle betrokkenen bij een gebied. Hoe complexer het gebied, hoe meer oogst er uit zo'n sessie valt te halen. Door iedereen in het begintraject mee te nemen in keuzes met betrekking tot duurzaamheid en de haalbaarheid daarvan, creëer je draagvlak.

Voor deze gebiedsontwikkelingsprojecten is vaak wel een lange adem nodig om alle partijen te horen en hun ideeën in het ontwerp te integreren. Ook voor Lankheet heeft de ontwerpfase meer tijd gekost dan gepland. Maar de betrokken partijen zullen in een later stadium minder snel een bezwaarprocedure beginnen. Als gezamenlijk is besloten waaruit het project moet bestaan en wie het kan financieren, kunnen de uitvoerders ervan bovendien weer overstappen op een projectmatige aanpak, wat snelle realisatie mogelijk maakt.

Leon Claassen
(Dienst Landelijk Gebied)
Fokke van Zeijl
(waterschap Rijn en IJssel)

Een uitgebreide versie van dit artikel is te vinden op H₂O-Online. Deze is te lezen door gebruik te maken van de QR-code of te kijken op www.vakbladh2o.nl

SAMENVATTING

Aanvankelijk was het waterschap Rijn en IJssel op zoek naar de meest efficiënte manier om een vispassage aan te leggen in de Buurserbeek. Tijdens het proces bleek dat een integrale gebiedsaanpak met alle betrokken partijen veel meerwaarde kon creëren. Het waterschap koos voor een ander soort vispassage, die niet duurder, maar wel duurzamer was. De samenwerking met andere partijen, zoals het landgoed Lankheet, de gemeente en provincie, zorgde daarnaast voor een toeristische impuls van het gebied en voor betere waterveiligheid.